

Sledehunder har også behov for å bevege seg fritt, og flokken gis anledning til å samhandle og å kommunisere med hverandre. Det bygger flokken på en positiv måte, og de lærer seg å slappe av sammen. Men på inngjerdet område!

SIBERIAN HUSKY LØS?

- jakt-/predatoratferd - konsekvenser

Vi har sett at det av og til diskuteres om man kan ha siberian husky løs med tanke på blant annet jaktinstinktet. Fra tid til annen ser vi tragiske eksempler i media på hva løshunder kan forårsake av dyretragedier. Men hva er årsaken til at dette skjer?

TEKST OG FOTO: TROND OG KRISTIN H. LERENG.

Jaktatferd – instinkter

Instinkt defineres som en medfødt evne til å utføre en ferdig handling uten forutgående læring, og jakt er en instinkthandling som er motivert av selvoppholdelsesdriften/overlevelsesinstinktet

Jaktatferden deles opp i følgende sekvenser: Grovsøk (overvær), finsøk (spor), snikjakt hvor rovdycet har blikkontakt med bytte, angrep, avlivning og spising.

Vi snakker altså her om sterke instinkter som kan medføre alvorlige konsekvenser for både hundene, hundeeier, og ikke minst «byttedyret».

For å se på årsakene til denne type atferd må vi se på hundens opphav – ulven. Ulven er et rovdycet – en predator - som har utviklet seg gjennom tusenvis av år, og et rovdycet vil alltid være på jakt etter mat, enten dyret er sulten eller ei. Tidligere var det en utbredt misforståelse at jaktatferden var motivert av sult. Det er ikke riktig.

Dette er altså et naturlig overlevelsesinstinkt. Og den predatoriske atferden skyldes et behov for langsiktig overlevelse. Ikke bare neste måltid. Denne motivasjonen for predatorisk atferd er genetisk til stedet hos alle rovdycet – også hos hunden - selv om hunden er et modifisert rovdycet, og en «barnsligere» utgave av sin stamfar ulven. Dette er noe alle hundeeiere må ta på alvor.

Man skulle kanskje tro at denne atferden vil forsvinne så lenge hundene våre alltid har tilgang på mat. Men nei, dette ligger så sterkt forankret i hundens genetiske disposisjon at det ser ikke ut til å endres selv om hunden alltid har tilgang på mat. Tusenårs nedarvede instinkter endres ikke selv om vi forer hundene. Det betyr at også våre hunder ikke trenger å være sultne for å jakte, jage eller fange mat.

Hva er spesielt med siberian husky?

Men det er jo mange andre raser som også har sterkt jaktinstinkt som kan være løse, tenker du kanskje. Først og fremst jakthundrasene. Så hva er forskjellen på jaktatferden hos siberian husky, og andre raser med sterk jaktlyst?

Man må huske på at for jakthundenes del så har jaktinstinktet blitt modifisert og komplimentert gjennom avl og læring i generasjoner slik at vi har kunnet nyttiggjøre oss jakthundene til vår fordel.

Den siste jaktsekvensen –selve avlivningen av byttet – er for en stor del avlet bort hos jakthundrasene. Det vil si at det er et gråsonerområde hvor det er snakk om både instinktiv og tillært atferd.

All atferd kan i utgangspunktet endres (utenom ubetingede reflekser). Som sagt også jaktinstinktet, men bare i et visst omfang. Jaktatferden er altså til en viss grad mulig å kontrollere og modifisere gjennom avl, læring og trening.

Dette har imidlertid aldri vært et mål for siberian husky. Og derfor har heller aldri jaktlysten blitt endret verken via avl eller læring. Vi snakker altså her om en mye mer primitiv og «råere» rase hvor også de siste sekvensene – avlivning og spising av byttet – er tilstede.

Vi dresserer vanligvis heller ikke siberians på samme måte som mange andre raser. Dessuten bor mange av vår rase ute i hundegårder, og man får som regel ikke da den samme nærheten til hundene som for familiehunder.

Derfor har vi mindre kontroll over siberian husky enn det vi har i forhold til de fleste andre raser i situasjoner som trigger jaktlysten.

Men min siberian er jo lydige, tenker du kanskje nå. «Den bor inne, og er en familiehund.» Rasen er jo både lærevillig og lettlært. Vi har også nylig sett et flott eksempel på en siberian som har hevdet seg meget godt i lydighetsringen. Ja, det er så, men det er stor forskjell på å utføre lydighetsøvelser i et kontrollert miljø, kontra det å ha styring og kontroll over en hund i skog og fjell hvor det plutselig kan dukke opp ulike fristelser og provokasjoner.

Flokkatferd

Mange siberianeiere har også flere hunder, og man skal være svært oppmerksom på hva det vil si å ha hunder i flokk. Hunder er flokkdyr, og det vil si at de fra naturens side vandrer sammen, spiser sammen, sover sammen, og ikke minst jakter sammen.

Legg merke til at hvis en hund setter i gang en eller annen atferd så følger de andre ofte etter selv om de i utgangspunktet ikke har motivasjon for det. Det er heller ikke uvanlig at hvis en hund går løs på en annen, så henger de andre seg gjerne på, og går på hunden som ligger nede.

En slik type atferd kan for oss virke temmelig brutal, men dette øker sjansen for flokkens overlevelse. Og samarbeid gir styrke, og dette er en av flokkens mange fordeler. Og husk at flokkmentaliteten hos Siberian er veldig sterk, og har man mange hunder så vil man oppleve hva smittsom atferd er i praksis.

Aggresjon?

Aggressiv atferd er avstandsøkende, og selv om også aggressiv atferd har til hensikt å skade/drepe motstanderen, så er det en helt annen motivasjon som ligger til grunn for jaktatferden. Jakt- / predatorisk atferd har ingen ting med aggresjon å gjøre.

Dette er godt dokumentert gjennom forskning. Undersøkelser har vist at det er forskjellige hormoner og nerveceller som styrer jakt og aggresjon.

Et aggressivt angrep skjer som regel først etter at hunden har vist en rekke trusselsignaler, men et predatorisk angrep inneholder ingen forvarslar eller trusler. Og det er jo naturlig at et rovdyr ikke gir noen forvarslar om at dyret skal angripe et bytte.

Når det gjelder hund så det dog noen unntak. For eksempel så loser både rådyr – og harehunder som kjent på byttedyret. Men dette handler om at menneske gjennom avl har selektert for denne egenskapen, og slik sett skapt disse rasene.

Det kan selvsagt være flere grunner til at en hund angriper en annen hund eller for den saks skyld et barn. Men ofte kan det være et predatorisk angrep. Det vil si at hunden ser på en annen hund, gjerne da en liten hund, som et bytte. De samme mekanismer kan skje når en hund biter et barn. Hundeeiere blir overrasket og sier at hunden aldri har vist noe aggresjon før. Det trenger den heller ikke å ha gjort ved et bitt. Det kan ha vært jaktinstinktet som har blitt utløst av for eksempel en rask bevegelse vekk fra hunden, fektning og veiving med armer og bein, hyling og roping. Høye angstfylte skrik er en av de kraftigste stimuli for utløsning av jaktatferd.

Dette skal man tenke over når det gjelder små barn og hunder. Man skal ikke romantisere dette forholdet slik som man av og til ser eksempler på.

Terskler

Alle hunder besitter i utgangspunktet det samme atferdsreportoaret. Men det er store rase – og individforskjeller på

når og hvilke stimuli som utløser de ulike atferdene, samt motivasjonen. Det vil si at terskelverdiene for når forskjellig type atferd utløses er veldig ulikt.

Forskjellige raser og individer har forskjellig genetisk disposisjon for ulike type atferd, for eksempel å bjeffe, jakte, apportere, bli redde/visse frykt, vokte, vise aggresjon, kamp osv. Det er jo blant annet dette som skiller rasene fra hverandre, og grunnen til at det har utviklet seg forskjellige raser til ulike formål.

Genetisk sett er atferdenes uttrykk veldig likt og konservativt. For eksempel så er hilseritualer temmelig likt mellom en cavalier og en siberian. Hovedgrunnen til forskjellene er først og fremst at vi gjennom avl har påvirket hundens utseende. For eksempel om hunden har stående eller hengende ører, om hunden har lange eller korte bein, om den har kort eller lang pels osv.

Det som først og fremst skiller rasene og individene fra hverandre er ikke hvordan atferden arter seg, men hvor enkelt eller hvor vanskelig det er å utløse dem. Vi har altså gjennom avl fremelsket forskjeller i frekvensen. Disse forskjellene har som regel med rasenes opprinnelige funksjon å gjøre.

Alle hunder har en indre motstand mot å utføre atferder. Det skal altså en eller annen stimuli til før hunder «trækker over terskelen» og utfører atferder. Det kan være en indre stimuli som sult som fører til at hunden begynner å spise, eller det kan være et ytre stimuli som for eksempel en syklist som får border collien til å gjete syklisten.

Men det holder ikke bare med en påvirkning og hvor sterk denne er. Hunden må også ha en motivasjon for å «trække over terskelen». Altså en indre lyst eller vilje til å utføre atferder. Som

ovenfor nevnt så fødes alle hunder med ulik genetisk disposisjon, og med mer eller mindre motivasjon for ulike typer atferd.

Og her er det som sagt ikke bare store raseforskjeller, men også store individforskjeller. Dette må vi som hundeeiere kjenne til, og ta våre forholdsregler ut i fra. Som vi vet skal det få påvirkninger til før en boerboel vokter porten, men har noen opplevd at en siberian gjør det samme? Men mange har sikkert opplevd at det skal svake påvirkninger til før jaktlysten våkner hos sine siberians, og hvor ofte det skjer.

Som nevnt ovenfor; det kan være nok med en liten hund med flagrende ører som løper i fra hunden. Hunden din ser ikke da en hund, men den ser et bytte. Det vil si at vår rase har som regel lav terskel på jaktatferd, det vil si sterk jaktlyst. Men den har høy terskel på vokting, det vil si det er en veldig dårlig vakthund.

Konsekvenser

Det er noe som heter at i naturen så finnes det ikke verken straff eller belønning – bare konsekvenser. I praksis betyr det at hvis en hund først opplever å jage et byttedyr, så er det stor sjanse for at denne atferden vil gjenta seg. Dette fordi jagingen oppleves som noe positivt for hunden, og atferd forsterkes ved «belønning».

Så derfor; sørg for at det ikke skjer. Hovedregelen må være; ha din siberian i bånd utenom på inngjerdet området. Dette på grunn av rasens nedarvede egenskaper. Husk at det er enklere å lære en hund noe, enn å avlære den unoter.

Alle kan være uheldig, men ofte skyldes disse tragiske hendelsene hundeeiere. Og det går alltid ut over «byttedyret» og hunden. Og alle oss andre hundeeiere, og selve hundesaken. ■

Løse siberians gir glade hunder, og glade hunder jobber bedre. Men bak gjerdet!